

blekko
slash the web

BLEKKO

<http://blekko.com>

PV070 Digitální knihovny

Adéla Štromajerová

380706

2. ročník

30. 11. 2014

1. Co je blekko?

Blekko, jehož výkonným ředitelem je Rich Skrenta, je internetový vyhledávač, který sám sebe prezentuje jako vyhledávač kategoricky odlišný od ostatních. Jak o sobě blekko na svých stránkách prohlašuje, jeho misí je při vyhledávání poskytnout výsledky vysoké kvality, nějakým způsobem ošetřené (př. proti spamu) a zorganizované do kategorií. Kromě internetového vyhledávače již nyní blekko vubudovalo svůj index a crawler i do mobilního vyhledávače izik a do webové stránky ROCKZi, která funguje na principu „social news“, tedy zpracovává obsah a zprávy od uživatelů a nějakým způsobem je poskytuje ostatním.

Blekko pro vyhledávání používá svůj vlastní vyhledávací index vytvářený na základě algoritmu Dynamic Inference Algorithm. Z textů a pojmů obsažených na webových stránkách vytváří blekko sémantickou databázi a pomocí ní poté kategorizuje výsledky vyhledávání pomocí tzv. „slashtag filtrů“, které jsou z velké části vytvářeny přímo uživateli.

2. Vývoj a cíle vyhledávače blekko

Samotnou společnost, ve které blekko vznikl, založil v roce 2007 Rich Skrenta. Vyhledávač blekko byl poté představen veřejnosti v roce 2010 jako v té době již tříletý startup. Blekko byl od počátku koncipován jako „názorový vyhledavač“, který informaci nejen vyhledá, ale pomůže ji nějakým způsobem kategorizovat, zařadit do názorového proudu či jednoduše pro ni dodat lepší výsledky, což pro blekko znamená výsledky bez spamu.

Blekko uveřejnilo tzv. Listinu základních práv a svobod internetového vyhledávání, aby dalo najevo, jaké stanovisko na poli vyhledávání zastávají. Svým způsobem je tento seznam pravidel jakýmsi rýpnutím do gigantického vyhledávače Google. Seznam obsahuje těchto deset pravidel:

1. Vyhledávání by mělo být otevřené.
2. Výsledky vyhledávání by měly zahrnovat i lidské stanovisko.
3. Data o hodnocení stránek by neměla být tajná.
4. Data webu by měla být lehce přístupná.
5. Neexistuje unifikovaný způsob, který by vyhovoval všem vyhledáváním.
6. Pokročilé vyhledávání by mělo být dostupné.
7. Nástroje vyhledávače by měly být přístupné všem.
8. Vyhledávání a komunita patří dohromady.
9. Spam do našich výsledků nepatří.

10. Soukromí uživatelů by nemělo být narušováno.

Obecně se dá říct, že blekko se opravdu snaží, až na výjimky, tato pravidla dodržovat. Je nicméně dobré se na některé cíle blekka podívat podrobněji, zjistit, jak se vyvíjely v čase a vysvětlit, jak fungují či nefungují, a proč.

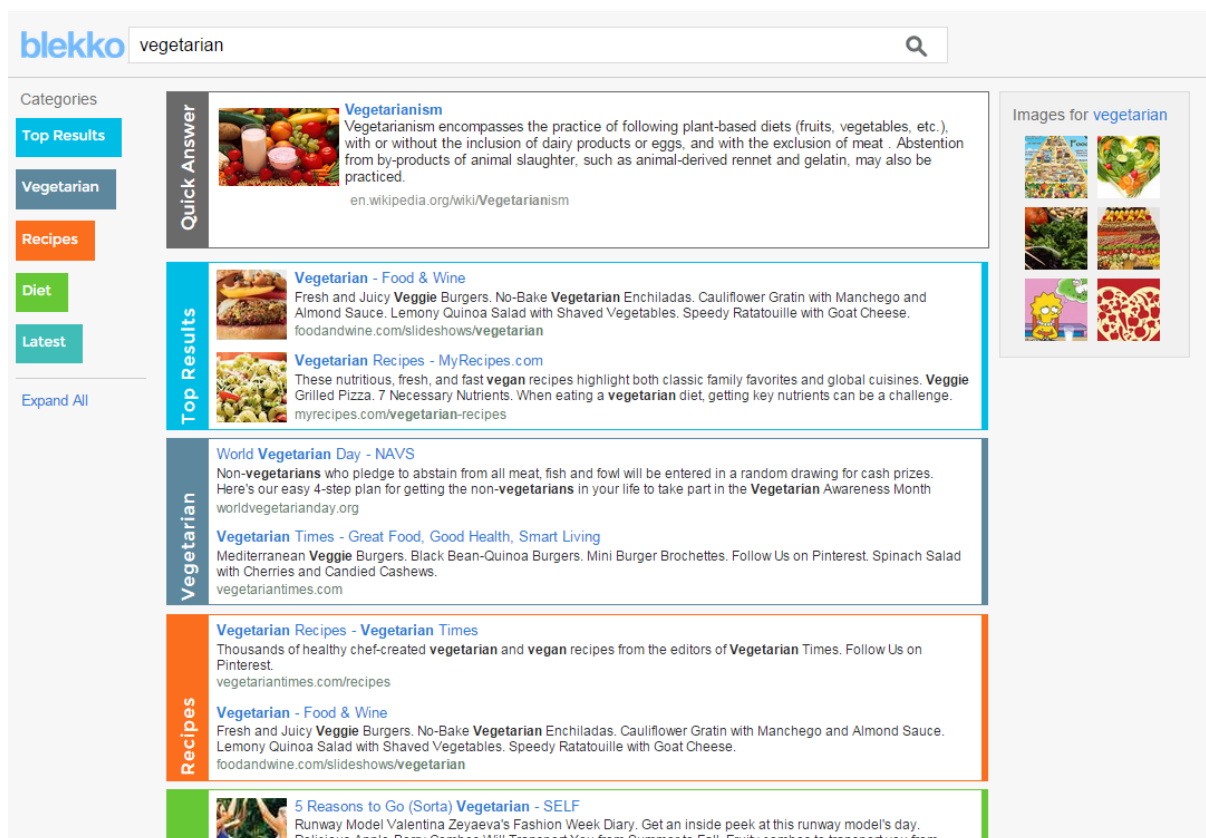
2.1. Lidský faktor ve vyhledávání a rozmanitost - slashtagy

Co se týče zahrnutí lidského faktoru do procesu vyhledávání, blekko, jak již bylo zmíněno výše, zavedlo systém tzv. slashtagů. Slashtag je výraz s lomítkem, který nějakým způsobem filtruje, či lépe řečeno kategorizuje vyhledávání. Pokud uživatel zadá např. „London /weather“, vyhledávač zobrazí pouze výsledky, které se týkají počasí v Londýně. Pokud se uživatel chce dozvědět něco o globálním oteplování, ale rád by znal jen stanovisko liberálů, zadá „global warming /liberal“. Prakticky od svého počátku blekko aplikuje automatické slashtagy (tedy použije je, ačkoli uživatel je přímo nezadá) na vyhledávání v těchto oblastech: auta, vysoké školy, zdraví, hotely, texty písní, osobní finance a recepty. Tato vyhledávání mají podle blekka obsahovat nejvíce spamu, proto jej blekko samo automaticky filtruje.

Co je ale hlavní, slashtagy mohou vytvářet i sami uživatelé. Betatesteři, kterých bylo zhruba 8000, vytvořili v roce 2010 dohromady 3000 slashtagů, což už je dost na to, aby se tento koncept dal rozumně použít. Uživatel sám vytvoří slashtag zjednodušeně tak, že mu navrhne název a pak mu přiřadí stránky, které tomuto slashtagu odpovídají. Dohromady se slashtagy přímo od blekka pak tvoří všechny slashtagy filtry, na základě kterých funguje ono avizované „názorové vyhledávání“, které nabízí lidsky podpořené vyhledávání a požadovanou neunifikovanost a rozmanitost.

V roce 2013 došlo k zásadnímu redesignu vyhledávače. Nešlo pouze o grafickou podobu vyhledávače, ale i o způsob, jak je vyhledávání prezentováno. Zmizela nutnost přidávat za vyhledávání slashtagy (ačkoli to je stále možné) a zavedeny byly místo nich kategorie, do kterých se výsledky vyhledávání rozdělí. Těch se pracovníkům blekka podařilo vytvořit několik tisíc. Nejdůležitější je kategorie „Top Results“, která v sobě obsahuje prvních 10 nejlepších výsledků na daný dotaz (jak je zvykem u klasického vyhledávače) a poté kategorie „Latest“, která nahrazuje slashtag /date a obsahuje výsledky, které jsou nejaktuálnější. Pro většinu vyhledávání nabízí blekko také kategorii „Quick Answer“, kde se nachází stručný popis vyhledávaného pojmu. Další kategorie se potom liší pro každé vyhledávání, např. pro vyhledávání „vegetarian“ nabídne blekko kromě dvou výše zmíněných kategorií další kategorie „Vegetarian“, „Recipes“, „Restaurant“ a „Diet“. Výsledky jsou tedy rozděleny podle jejich významu a uživatel se může zaměřit jen na tu část výsledků, kterou

potřebuje, a nemusí se probírat i výsledky, které ho nezajímají. Kategorie fungují zatím jen v angličtině, výsledky v jiném jazyce se zobrazí pouze v jedné kategorii. Jak výsledky vyhledávání vypadají graficky, lze vidět na obrázku č. 1. Každá kategorie se poté dá rozevřít a je možné procházet výsledky pouze v ní zvlášť.

Obrázek č. 1: Grafická podoba výsledků vyhledávání ve vyhledávači blekko

Tento způsob vyhledávání je pravděpodobně pro klasického uživatele jednodušší, neboť používání slashtagů nebylo úplně jednoduché a někoho mohlo i odradit. Takto dostane uživatel výsledky uspořádané a sám pro to v podstatě nemusí nic udělat. Navíc může zjistit, že na hledanou informaci se dá podívat i z hlediska, jaké jej vůbec ani nenapadlo. Blekko se tak může stát dostupnějším i pro ty, kteří nemají čas a chuť hrát si s vyhledáváním a upravovat si jej k obrazu svému.

2.2. Spam

Blekko se hned od počátku ostře vyhradilo proti nekvalitnímu obsahu. Na začátku roku 2011 místo toho, aby určitým stránkám pouze snížili hodnocení a posunuli je tím na nižší příčky ve vyhledávání, je autoři blekka zakázali úplně. Jednalo se především o stránky, kterým se říká "obsahové farmy". To jsou stránky, které obsahují málo informací nebo

informace, které jsou ale neoriginální a neužitečné, a k tomu mnoho reklam. Takové stránky jsou vytvářeny jen za účelem obohacení se z reklam a na obsahu nezáleží. Přítomnost reklam byla pro rozhodování, zda stránka je spam nebo ne, pro blekko velmi důležitá a pro stránku v hodnocení velmi přítěžující. Nekvalitní webové stránky byly vybírány algoritmicky, ale Rich Skrenta potvrdil, že když sám tyto vybrané stránky procházel, našel jen velmi mizivé množství těch, které se tam ocitly neprávem. Kromě stránek, které vyřadil algoritmus, mohli stránku jako spam označit i sami uživatelé.

To, co blekko v roce 2011 udělalo, je poněkud nešťastné. Sice se vymezilo proti Googlu a možná se jej tím snažilo jaksi ponížít, ale pravdou je, že Google sám by k takovému zásadnímu kroku nikdy nemohl přistoupit. Jako velká firma, která je všem na očích, si Google nemůže dovolit znevýhodňovat určité subjekty a protěžovat jiné. Za takové jednání by totiž mohl dostat výrazné sankce. Toto nicméně blekko neřeší, jelikož je pouze minoritním vyhledávačem, a jako takový nemusí být tak opatrný a může více "experimentovat".

Druhou věcí je, že není třeba stránky zakazovat. Stačí je opravdu posunout o pár míst dolů ve vyhledávání, a nikoho už nebudou zajímat. To se ale zřejmě blekku zdálo jako příliš shovívavé. Se zákazem stránek se ale pojí jedna důležitá otázka: Chtějí lidé, aby někdo jiný za ně reguloval, jaké stránky můžou a nemůžou navštěvovat? Toto téma bude podrobněji rozebráno v kapitole 4.

2.3. Hodnocení stránek

Podle autorů blekka by data o hodnocení stránek neměla být tajná. Proto pro blekko vytvořili dva slashtagy /rank a /seo. Zadal-li uživatel při vyhledávání slashtag /rank, mohl se podívat, jak blekko řadí výsledky při vyhledávání. Slashtag /seo pak měl pomoci majitelům webových stránek optimalizovat svoje stránky pro vyhledávání. Tyto funkce byly zpočátku opravdu dostupné všem uživatelům. Nicméně v roce 2012 blekko přístup k těmto informacím zpoplatnilo, a to i přes to, co tvrdí ve svých zásadách na internetu. Navíc tento krok dopředu neoznámilo a mnohé uživatele to rozhodně nepotěšilo. I nadále si mohou tato data prohlížet, ale nyní už za poplatek. Ten v roce 2012 činil 99\$ za měsíc. Dnes má blekko v sekci SEO po přihlášení napsáno, že registrace nových uživatelů je momentálně uzavřena.

3. Vlastní zhodnocení

Jak již bylo napsáno výše, blekko se zřejmě opravdu snaží dodržet to, co uvedlo do svých zásad. Některé jeho praktiky ale nicméně připomínají, samozřejmě velmi přehnaně řečeno, praktiky totalitních režimů. Stejně jako ve Farmě zvířat od George Orwella i blekko

nenápadně přes noc pozměnilo pravidlo a zpoplatnilo bez ohlášení SEO data. A stejně tak blekko samo rozhoduje za člověka, co chce vidět a co ne, a k informacím, které mu přijdou nevhodné, člověka ani nepustí.

Blekko se opravdu snaží pomocí svých kategorií a slashtagů vytvořit vyhledávání, které bude zajímavé, užitečné a šetřící čas. Nicméně blekko není v této oblasti vyhledávání samo. A nedá se úplně říct, že by mezi svými konkurenty naprosto excelovalo.

Poslední poznámka se pak týká stanoviska blekka ohledně spamu. Když blekko tak nenávidí spam, proč samo vytváří produkty, které se jako spam chovají?

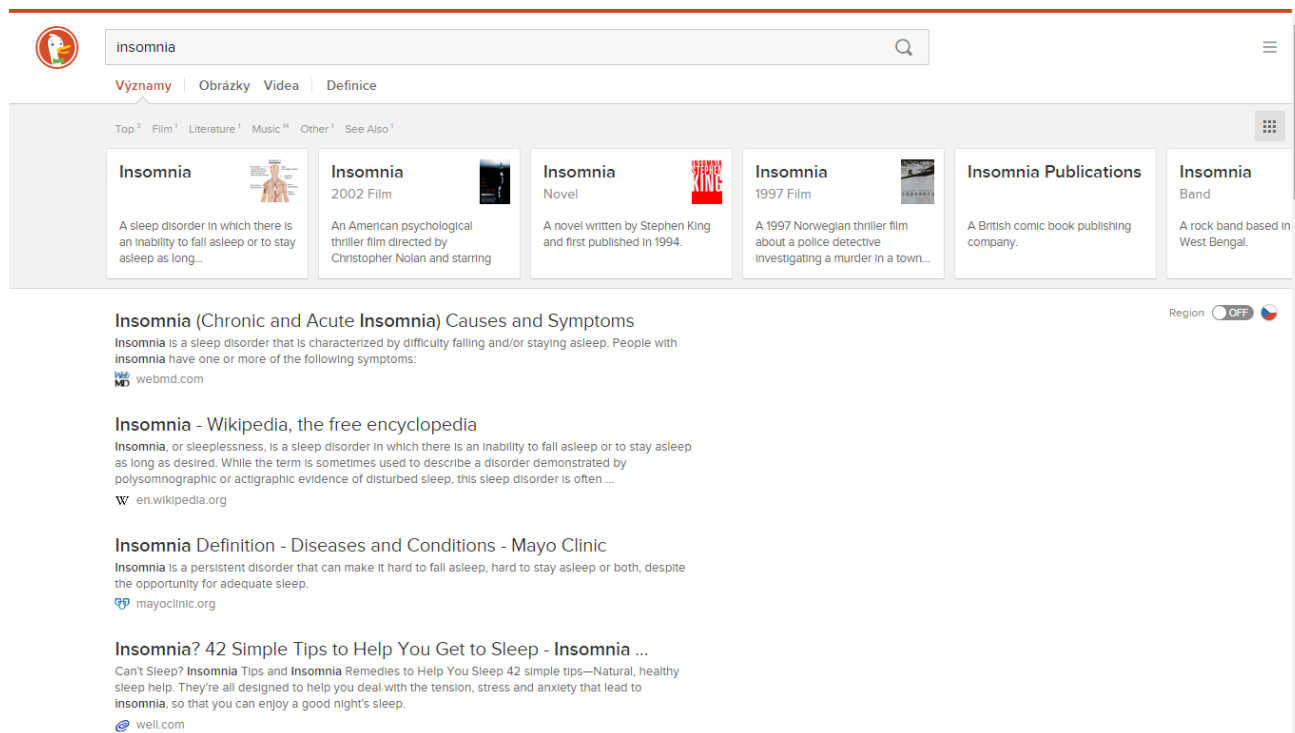
3.1. Kategorie aneb blekko není jediný

Blekko své výsledky vyhledávání od roku 2013 rozděluje do kategorií. Pro uživatele je to rozhodně intuitivnější a pro některé i přehlednější. Nicméně tento systém kategorií by se určitě ještě dal vylepšit. Hezkým příkladem může být vyhledávač DuckDuckGo. Ten se taktéž soustředí na ochranu uživatelského soukromí a na filtraci spamu. A stejně jako blekko výsledky svých vyhledávání umožňuje organizovat do kategorií.

DuckDuckGo je ale v některých ohledech lepší než blekko. Posouvá koncept kategorií ještě dál a například pro hudebníka, př. mladou Francouzku Zaz, uživateli rovnou vyhledá audio, které si může pustit, CD, které si od ní může koupit, a samozřejmě i ostatní významy slova Zaz a další. Oproti tomu blekko pro dotaz Zaz nabídne ukrajinskou automobilku a pak se až v sekci Top Results objeví na některých odkazech i zpěvačka. Pro známější umělce, jako např. Madonna, jsou výsledky obou vyhledávačů už podobnější, ale i tak si na blekku uživatel nepustí přímo audio a ani se nedozví, že Madonna může být i př. označení pro pannu Marii s Ježíškem, což jednoduše najde na DuckDuckGo. Jako další lze zadat př. „insomnia“, tedy nespavost. Blekko vyhledá klasickou rychlou odpověď a poté rozdělí výsledky na kategorie zahrnující nákupy, zdraví a alternativní medicínu, které reflektují to, že insomnia je nemoc. Oproti tomu DuckDuckGo nahoře nabídne výčet významů, ve kterých uživatel najde i dva filmy (každý v kategorii zvlášť), knihu, nakladatelství, hudební skupinu a festival. Po rozkliknutí kategorie se poté uživateli zobrazí jen výsledky vztahující se k dané kategorii. Pod rozdělením do kategorií se poté zobrazují odkazy v klasickém formátu, jako př. v Googlu (viz obrázek č. 2).

DuckDuckGo tedy jde ještě dál a nabízí širší významy výsledků. Blekko zobrazuje očekávané výsledky, př. pokud jde o nespavost, tak nepočítá s tím, že uživatel bude hledat film, a pokud jde o Madonnu, tak automaticky předpokládá, že jde o známou zpěvačku. V

tomto ohledu je tedy DuckDuckGo pravděpodobně pro uživatele lepší, protože ne vždy chce uživatel vyhledat jen naprosto očividné významy slov.

Obrázek č. 2: Grafická podoba výsledků vyhledávání ve vyhledávači DuckDuckGo

3.2. Kontrola nekvalitního obsahu aneb nechte nám naše spamy

Asi největší rozhořčení nastalo po tom, co blekko oznámil, jak se vypořádal s nekvalitním obsahem. Ozvalo se mnoho lidí, kterým se nelíbilo, že vyhledávač rozhoduje za ně o tom, které stránky si oni mohou prohlédnout a které ne, a žádali zpět svou možnost prohlížet si i to, co blekko považuje za spam. Navíc se mezi prvními dvaceti zakázanými stránkami objevily takové, jejichž obsah sice nebyl originální, ale užitečný byl určitě. Kupříkladu webová stránka ehow.com, která nabízí spoustu návodů od domácích kutilských až po recepty a fashion tipy, neoplývá v některých případech vysokou profesionalitou, ale jednoduché návody tam uvedené se určitě mnoha lidem můžou hodit. Nicméně i tato stránka se ocitla mezi zakázanými. Jako další zakázanou stránku lze uvést slovník thefreedictionary.com. Slovníků je na internetu jistě mnoho a tento se zřejmě autorům blekka z nějakého důvodu nelíbil, ale zrovna zde se dají najít jazykové idiomy (ustálená slovní spojení), které se těžko hledají někde jinde. Tudíž již počáteční seznam blekka je poněkud diskutabilní.

Druhá věc je, že jako spam mohou stránky označovat sami uživatelé. Kolik je ale třeba uživatelů, aby se stránka stala spamem? A jak může někdo s jistotou tvrdit, že to, co jeden uživatel považuje za spam, by druhý naopak ve svém vyhledávání neuvítal? Jistě se najdou stránky, které si označení spam zaslouží, ale určitě se najdou i ty, které někdo takto označí jen proto, že se zrovna nehodily do jeho výsledků vyhledávání. Samotným uživatelům tak nezbyvá než doufat, že blekko ustanovilo nějaký rozumný systém, podle kterého se tato uživatelská označení vyhodnocují.

3.3. Neodbytný toolbar aneb blekko v roli spamu

Poslední, nicméně asi nejvíce zarážející věcí je to, jak blekko nakládá s některými svými produkty, tedy jakým způsobem se je snaží dostat do povědomí, respektive přímo do počítačů uživatelů. Blekko vyvinul svůj vlastní toolbar, samozřejmě s podtitulem „vyhledávání bez spamu“ (spam free search). Co je na celé věci paradoxní, je fakt, že tento toolbar se dostal do počítačů mnoha uživatelů omylem po tom, co si ho nevědomky nainstalovali spolu s nějakým jiným programem. Tento toolbar samozřejmě není malware, jak jej na některých stránkách nazývají, a ani se nenainstaluje bez uživatelského svolení, ale ne každý si bohužel všimá, co instaluje, a blekko tak nenápadně vpašoval svoji aplikaci i těm, kteří by si ji sami nainstalovali. Zjednodušeně lze takovéto chování označit jako nevyžádané, tedy spam. Toolbar také samozřejmě nejde úplně jednoduše odinstalovat. Změní vám domovskou stránku, stránku vyhledávače a další nastavení. Aby jej uživatel kompletně odstranil z počítače, je nutné provést několik podstatných kroků, na které asi bez návodu na internetu hodně průměrně počítačově gramotných uživatelů samo nepříjde. Také je nutné jej smazat z každého prohlížeče zvlášť, což opět uživatele nepotěší, spíš naopak. Na internetu tak lze najít mnoho rozhořčených volání po návodu na to, jak doopravdy a navždy odstranit blekko z počítače, a na toto téma lze najít mnoho diskuzí a článků. Tímto krokem si tedy blekko u uživatelů určitě spíše pohoršil, než aby je nenápadným způsobem donutil k tomu, aby jej začali využívat.

4. Závěrečné zhodnocení

Na závěr je třeba říct, že ačkoli bylo výše uvedeno dost kritiky, blekko rozhodně není špatný vyhledávač. To, s čím přišel, může být pro hodně uživatelů zajímavou změnou a rozhodně to může být směr, kterým se v budoucnu vydá více vyhledávačů. Obecně by se dalo říct, že blekko poskytuje velmi zajímavou alternativu pro uživatele, kteří jsou z nějakého důvodu nespokojeni s Googlem a kteří ocení snahu o novátorský přístup a kvalitnější

výsledky ve vyhledávání. Stejně tak určitě nebyla v prvopočátku zlá myšlenka zakročit rázně proti spamu, který je na poli vyhledávání, a nejen tam, velkým problémem.

Nicméně je třeba také podotknout, že blekku ne vždy všechno vyšlo podle představ, některými kroky si znepřátelil hodně uživatelů a autoři někdy sami porušují to, co si na začátku předsevzali. Blekko navíc není v oblasti alternativních vyhledávačů sám a je otázkou, jestli nestojí za to vyzkoušet spíše jiný menší vyhledávač podobného ražení.

Seznam zdrojů

1. BEDNÁŘ, Vojta. Vyhledávač Blekko zablokoval obsahové farmy - Tyinternety.cz. In: *Tyinternety.cz* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.tyinternety.cz/novinky/vyhledavac-blekko-zablokoval-obsahove-farmy/>
2. Blekko | search. BLEKKO INC. [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://blekko.com/>
3. Blekko - Wikipedia, the free encyclopedia. In: *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://en.wikipedia.org/wiki/Blekko>
4. BRADLEY, Aaron. Blekko, Can I Please Have My Spam Back?. In: *Seoskeptic.com* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.seoskeptic.com/blekko-spam-back/>
5. BRŮCHA, Filip. Vyhledávač Blekko: Nové možnosti ve vyhledávání na webu | Computerworld.cz. In: *Computerworld.cz* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://computerworld.cz/internet-a-komunikace/vyhledavac-blekko-nove-moznosti-ve-vyhledavani-na-webu-7996>
6. DILLET, Romain. Blekko Launches ROCKZi, a Social News Site to Complement Its Search Engine | TechCrunch. In: *TechCrunch* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://techcrunch.com/2012/07/14/blekko-launches-rockzi-a-social-news-site-to-complement-its-search-engine/>
7. DuckDuckGo. [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <https://duckduckgo.com/>
8. LARDINOIS, Frederic. Alternative Search Engine Blekko Launches Major Redesign In Effort To Go Beyond The Usual 10 Blue Links | TechCrunch. In: *TechCrunch* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://techcrunch.com/2013/05/29/alternative-search-engine-blekko-launches-major-redesign-to-go-beyond-the-usual-blue-links/>
9. LAUSCHMANN, Jindřich. I Blekko jde proti nekvalitnímu obsahu, volí tvrdší strategii - Tyinternety.cz. In: *Tyinternety.cz* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.tyinternety.cz/ostatni/i-blekko-jde-proti-nekvalitnimu-obsahu-voli-tvrdsi-strategii/>
10. LAUSCHMANN, Jindřich. Nový vyhledávač Blekko najde to, co žádný jiný - Tyinternety.cz. In: *Tyinternety.cz* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.tyinternety.cz/startupy/novy-vyhledavac-blekko-najde-to-co-zadny-jiny/>

11. MCGEE, Matt. Free No More: Blekko's SEO Tools Are Now A Paid Product. In: *Searchengineland.com* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z:
<http://searchengineland.com/blekkos-seo-tools-now-paid-product-130756>
12. Remove Blekko Search. In: *Pcthreat.com* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z:
<http://www.pcthreat.com/parasitebyid-28602en.html>
13. Remove Blekko Virus - Blekko Redirection Virus Removal Instructions | Malware Removal - Software & Tutorials. In: *Botcrawl* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z:
<http://botcrawl.com/how-to-remove-the-blekko-virus/>
14. VÁCLAVÍK, Lukáš. Blekko: vyhledávač, jehož výsledky můžete sami ovlivnit | Cnews.cz. In: *Cnews.cz* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z:
<http://www.cnews.cz/blekko-vyhledavac-jehoz-vysledky-muzete-sami-ovlivnit>
15. What is blekko? | Blekko Help Blog. In: *Blekko Help Blog* [online]. [cit. 2014-12-05].
Dostupné z: <http://help.blekko.com/index.php/what-is-blekko/>
16. ZIMDARS, Chris. Announcing a Major Blekko Site Redesign | blekko. In: *Blekko* [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z:
<http://blog.blekko.com/2013/05/29/announcing-a-major-blekko-site-redesign/>

Metadata

```
<?xml version="1.0" ?>
<rdf:RDF
  xmlns:rdf="http://www.w3.org/TR/REC-rdf-syntax"
  xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1"
  xmlns:dcq="http://purl.org/dc/documents/rec/dcmes-qualifiers-20000711.htm">

  <rdf:Description rdf:about="blekko">
    <dc:title>BLEKKO</dc:title>
    <dc:subject>blekko</dc:subject> <dc:description> Internetový vyhledávač, jehož misí je
    při vyhledávání poskytnout výsledky vysoké kvality, bez spamu a zorganizované do kategorií.
  </dc:description>
    <dc:date>2014-11-30</dc:date>
    <dc:creator>Adéla Štromajerová</dc:creator>
    <dc:format>application/pdf</dc:format>
    <dc:rights>policy:public</dc:rights>
    <dc:type>text</dc:type>
    <dc:language>cze</dc:language>
  </rdf:Description>
</rdf:RDF>
```